

Vlad Aurél: Mondtam: a törvény és az alkotmány keretén belül.

Fischer József: Az autonómia egy testületnek adott szabadságot jelent. S ha egy testületen belül minden egyén szabadon szervezkedhetik, ez az autonómia megsemmisítését jelenti.

Vlad Aurél: Megbocsát, de az alkotmány minden egyénnek megadja a jogot, hogy meggyőződésének megfelelően ahhoz a ritushoz tartozzon, amelyhez akar. Vagy ha egy szektát akar alapítani, kiléphet az illető vallásból. Egyetlen egy vallásnak sincs joga kötelezni valakit arra, hogy tagja legyen. (Taps).

Fischer József: Miniszter ur, ha Önnek ez a véleménye, ha Ön ezt nemcsak a zsidó vallásra hanem a keresztény vallásra is alkalmazza, akkor rövidesen nem lesz itt egyetlen vallás sem. (Zaj).

Hangok a többség oldaláról: Ne törődjön vele.

A kultuszminiszter szabadságot hirdet az összes szektáknak

Fischer József: Egyetlen vallás sem fog autonóm módon szervezkedhetni.

Vlad Aurél: Mint mondtam, mindenkinek jogában van elhagyni vallását, szektát alakítani és e szekták — ha nem ütköznek a közrendre és jó erkölcsökhöz — szövetségbe tömörülhetnek. Ezt a szabadságot biztosítja az alkotmány és a törvény. (Taps).

Fischer József: Önök akkor tapsolhatnak, amikor akarnak, de vegyék tudomásul, hogy a kultusz törvény másképp rendelkezik a miniszter ur által érintett kérdésről. A kultusz törvény kimondja, hogy új egyházközségeket csak a kormány engedélyével lehet alapítani.

Vlad Aurél: Felolvassa a törvény 45. paragrafusát, amely egyik vallásról a másikra való áttérésről intézkedik. A törvény megadja a jogot, hogy valaki átérjen, vagy szektát alakíthasson, de senkit sem lehet kötelezni arra abszolút módon, hogy valamely vallás tagja maradjon.

Fischer József: Akkor kérem a miniszter urat, magyarázza meg, mit jelent a törvény 28. paragrafusa, amely szerint egy vallás nem alapíthat új egyházközségeket a meglévőknél kívül?

Vlad Aurél: Mit akar jelenteni ez a kérdés? Examinálni akar, mint valami iskolásgyermek, vagy ugye kérde tőlem, mint tanártól?

Fischer József: Én csupán felvilágosítást kérek miniszter ur. Új hitközségek létesítésének a jogát az alkotmány és a kultusz törvény az egyes vallásoknak tartja fenn.

Vlad miniszter szerint több zsidó vallás van

Vlad Aurél: Igen, de itt eltérünk egymástól. Önök azt mondják, hogy csak egy zsidó vallás van, a zsidók azonban azt mondják, hogy több van.

Fischer József: Most már több zsidó vallás van?

Vlad Aurél: Igen, igen.

Fischer József: Az Istenért miniszter ur! Hiszen a kultusz törvény 21. paragrafusa az ellenkezőjét mondja.

Vlad Aurél: A zsidók mondják így. Sőt azt mondják, hogy bűn, hogy egyik a másik templomába járjon, oly nagy a különbség. Ők mondják, nem én.

Fischer József dr. rámutat arra, hogy a magyar kultusz törvény végrehajtási utasítása a zsidóság hivatott képviselőinek kongresszusán hozott határozatok repektálására szorított. Nálunk azonban kongresszust nem hívtak egybe egyetlen hivatott személyt sem kérdeztek meg. Miniszter ur arra hivatkozik, hogy véleményeltérések vannak a zsidóságban. De nincs az a testület, amelyben ez nem fordulna elő. Ha a kongresszus határozott volna a zsidó vallás szervezet módosítása kérdésében, senki nem tehetne a kormánynak szemrehányásokat. Vagy nem kérdezzük meg senkit és a „sic volo, sic jubeo” elve alapján járunk el, de nem akarunk demokratáknak látszani, vagy azonban megkérdézzük az érdekelt köröket, s akkor aztán nem kekezhethetnek ilyen nehezé-

gek. Lehet, hogy a miniszter urnak van három távirata és öt kérése..

Vlad miniszter „harmincezer” távirata

Vlad Aurél: Ha akarnám, lehetne harmincezer táviratom is.

Fischer József: Lehet Önnek akár mennyi távirata is miniszter ur, a zsidóságot csak a kongresszus képviselheti hivatalosan s ameddig ez a kongresszus nem határoz, el fogom vitálni. Öntől azt, hogy a közvélemény Önök mellett van. Ha a többség csakugyan a módosítást akarja, nem értem, miért nem hívta össze a miniszter ur ezt a kongresszust. Nem akarok hivatkozni sokszáz tiltakozó táviratra a regensteinésnél járt delegációkra..

Ghita Pop: Azok neológok voltak.

Holban tábornok: Miért éppen a zsidó kongresszus képviselő ur. Vajjon lelkiismereti kérdésben diktálhat-e más valaki. Hát lehetséges ez. Nem látja Ön hogy abszurdum az, amit állít.

A beszercei zsidó iroda négy zsidó ritust követel

Fischer József: Engedje meg kolléga ur, hogy felvilágosítsam. Felolvassa az erdélyi ortodox hitközségek kolozsvári kongresszusának ismert határozati javaslatát, amely energikusan tiltakozik a törvényjavaslat ellen.

Vlad Aurél: Engedje meg, hogy rektifikáljam. Ez a tiltakozás talán azért hangzott el, mert nem ismerték a mi intencióinkat. De miután megismerték ezt a törvényjavaslatot, inna, mit mondanak. Olvassa az erdélyi ortodox központi iroda egy levelét, amely a következő szöveg megszavazását kéri: „A zsidó vallás hitközségeiben szervezkednek minden ritus: nyugati, ortodox, askenázi, szefárd és spanyol, saját hitközségeket alkothat”. Vagy: „A zsidó vallás hitközségeiben szervezkedik minden ritus: nyugati, ortodox, askenázi, ortodox-szefárd és spanyol: saját hitközségeket alkothat. Egyazon

Fischer József: Gondolom, Ön sokkal jobban ismeri ezt a kérdést tábornok ur.

Holban tábornok: Ez éppen olyan, mintha nálunk kongresszust tartanának arról, hogy a görögkatolikusokból ortodoxokat csináljanak.

Landau: De uraim, a zsidóság egyetlen történelmi vallást alkot.

Holban tábornok: Nem erről, a vallás szabadságáról van szó.

Coroianu: Százszor spanyol zsidó kéri ezt a törvényt. Meglehet a XX. században illyesmit akadályozni, midőn ők vallás szabadságot kérnek. (Landau válaszul valamit, de hangja elvesz a nagy zajban).

Fischer József: Miniszter ur, ön felolvastott egy újságcikket, amely szerint az összes ortodoxok a törvényjavaslat mellett vannak. Engedje meg, hogy megbizonyítsam, hogy a való helyzet az, hogy az erdélyi ortodoxok a törvény ellen foglaltak állást.

Ghita Pop: Épen ma tartanak ülést, hogy kérjék a törvényjavaslat megszavazását.

helységben egy ritusnak csak egyetlen hitközsége lehet. A rogáti spanyol és az erdélyi ortodox hitközségek megtartják külön szervezeteiket.

Vagyis kizárólag az, amit mi is akarunk, sőt a zsidók kéri, hogy tovább menjünk.

Fischer József: Ha az erdélyi ortodoxok tiltakoznának a regáiban való külön szervezkedés joga ellen, akkor elvitátnák az önmaguk különállásának jogát. De igenis tiltakoznak a törvényjavaslat ellen, mert veszélyeztetve látják autonómiájukat. A másik ok, amelyért tiltakoznak, épen az a szefárd határozat, amelyet a délelőtti felolvasott a miniszter ur. Hogy lehet az, hogy épen Erdélyben, ahol az ortodoxia teljesen függetlenül és autonóm módon van megszervezve, hogy épen ott kérjen néhány szefárdnak nevezett ember másik független szervezetet.

Vlad miniszter nevéhez fog fűződni a zsidó hitközségek megsemmisítése

Fischer József dr. rámutat ezután arra, hogy a törvényjavaslat megjelenésével szefárdista tendenciák jutottak felszínre. Az eddig különálló ortodoxok most ortodoxokra és szefárdokra fognak oszlan és ha ez így lesz, nincs többé megállás a lejton. Hogyan lesz megakadályozható, hogy minden kőten ne kérje egy rabbi, vagy tíz mézáros a hitközség alakítását. A zsidó vallás megsemmisítése pedig az ön nevéhez lesz kötve, miniszter ur.

Vlad Aurél: Képviselő urak, 18 zsinagóga küldte nekem a következő levelet: Áldott legyen a miniszter tevékenysége és imáinkban kérni fogjuk a Mindenható, hogy adjon Önnek egészséget, hogy megvalósíthassa az összes reformokat, amelyeket tervez. (Taps).

Landau: Ez a törvénynek az 56. ik és nem az 54-ik paragrafusához vonatkozik. Ön szándékosan konfuziót idéz elő.

Vlad Aurél: Nem csináok én semmilyen konfuziót. Van itt egy levelem egy másik hitközségtől, ahol azt mondják, hogy az Isten küldöttje vagyok, aki kiemelem őket az igából és jobbjárgyságból.

Fischer József: Ezek a levelek a javaslatnak arra a rendelkezésére vonatkoznak, amely megtartja a jelenlegi hitközségek tulajdonában egész vagyonukat.

Fischer József kifejti ezután, hogy nem-

csak az erdélyi, hanem a regái, bukaresti és beszarabiai ortodoxok is a törvényjavaslat ellen vannak. Ez a törvényjavaslat ilyen körülmények között a „divide et impera” elv alkalmazásának látszik.

Coroianu: A zsidó hitközségek felosztása nem a kormánytól, hanem Önöktől függ.

Csak külön zsinagógát, de nem külön intézményeket akarnak az árnyalatok

Fischer József dr. kifejti a hitközségek belső szervezeti életét s rámutat arra, hogy az ortodoxok az egységes hitközségen belül teljesen függetlenül élhetnek vallási meggyőződésük szerint. Kijelenthetem, hogy Romániában a zsidó vallás nem panaszkodhatik a lelkiismereti szabadság megszigorítása miatt s ezt a tények teljes ismeretében tehetem. Okom van kérni tehát, hogy ne adjanak több szabadságot nekünk, mint amennyi kell, mert ez már az anarchiával volna határos. Rámutat ezután Fischer József dr. a hitközségek szociális tevékenységére, kifejti, hogy a hitközségek kórházakat tartanak fenn, tüzelőanyagot, ruhát osztanak szét a szegények között. Azt hiszik Önök, hogy az

Kénsav, sósav, salétromsav, accumulatorsav
minden erősségben, vagontérfelben és ballonokban, gyári lerakatokban, legolcsóbban kapható:
Ullmann József és Fla
veggyári import Oradea. — Telefon: 6-77.

ortodoxok külön kórházat s szociális intézményeket akarnak teremteni maguknak. Nem. Egyedül a zsinagóga az, amelyben ők különváltást kérnek, ám rámutattam arra, hogy az egységes hitközségen belül az ortodoxok szabadon élhetnek vallási parancsaikkal.

Nem kevésbé súlyos hiba a spanyol hitközségi szervezeteknek az egész országra való kiterjesztése. A Regátion kívül egyetlen spanyol hitközség van Temesváron. Hol van az elnyomott lelkiismereti szabadság, amelyik segítség után kiáltana ebben az esetben. Ha van nek spanyolok az országban azok meg vannak szervezve hitközségekben. Szervezeten spanyolok viszont csak azok fantáziájában léteznek, akik szakadást akarnak előidézni a hitközségekben.

A szefárd csak spanyol jelenthet

Fischer József dr. ezután rámutat arra, hogy szefárd elnevezés alatt néhány ember agitál ebben a kérdésben. akiket nem akar támadni, de akik semmilyen különösebb értéket nem képviselnek. Kéri a kultuszminisztert, precíz nyilatkozatában, hogy a szefárd kijelentés a spanyol zsidókra vonatkozik, ne hogy Erdély máról-holnapra két külön ortodox hitközségi szervezettel ébredjen fel. Az a helyzet is előállhatna például, hogy az Erdélybe költözött spanyol zsidók nem alkothatnának hitközségeket, mert szefárd elnevezés alatt személyi szeparatista törekvések érvényesültek. Rámutat ezután arra, hogy a törvényjavaslat mesterséges szakadékokat és a zsidó rétegek közé, a hitközségek által fenntartott kulturális és szociális intézmények a törvényjavaslat áldozatai foghatnak esni.

Vlad Aurél: Vannak hitközségek s melyek egymillió lejt vesznek el egy temetkezési helyért.

„Csak 28 lej kultuszadó”

Fischer József dr.: Erről nem tudok de az ellen csak a zsidó kollektívítás emelheti fel szavát. A szakadás után a hitközségek nem fogják intézményeiket fenntarthatni, mert a kultuszadó szétforgácsolódik. Idéz egy körlevelet, amely arra hívja fel a bukaresti zsidókat, hogy lépjenek be az ujonnan alakítandó ortodox hitközségbe, csak 20 lej adót kell fizetni.

Egy hang a többségből: Ez az Önök belső ügye, miért hozza ide.

Fischer József: Viszont Önök se avatkozzanak be a mi dolgainkba.

Vlad Aurél: Nem avatkozunk be jobban az Önök, mint más vallások ügyébe. Landau: De a többi vallások megkonzultáltak a törvény készítésénél.

Fischer József: Képzeliék el, hogyan lehet 20 lejes adókból a bukaresti hitközséget fenntartani, amely kulturális célokra 10, szociális célokra másik 10 millió lejes évi budgettel dolgozik.

Vlad Aurél: Addig is fedezték ezeket a költségeket, amíg a hitközség nem volt jogi személy s nem volt kötelező az adófizetés. Ezután is fedezni fogják.

Fischer József: Épen az a tény, hogy a régi királyságban eddig dezorganizáltak voltak....

Vlad Aurél: Mégis vannak kórházak, iskolák és milliók költségvetéseik.

Ki vállalja a felelősséget

Fischer József: Ez a tény indította a hitközségeket egységes szervezkedésre. Meg fog történni az, hogy a súlyosan megterhelte hitközségek maradnak kötelezettségeikkel, a hívők pedig más hitközségbe lépnek, hogy kötelezettségeikől szabaduljanak. Az 54. paragrafus ortol-

Magyar Színház
Kettős műsor!!!
I. **Szókék előnyben!**
Anita Loos világhírű regénye filmen. 7 felvonásban. Főszereplők: Ruth Taylor, Alice White, Ford Sterling.
Helyárak: 30, 20 és 10 lejt!
II. **Allah kerti**
6 felvonásos dráma. Főszereplők: Petrovich Svatisláv, Alice Terry.
Kísérő műsor: Vigjátékok, burleszkek!!!
Helyárak: 30, 20 és 10 lejt!

Szerda, 1929. július 24.
nében az
gek számk
törvényja
az államo
vénynek
tio lej se
iskolákna
sebségi
32 zsidó
tá-áról g
millió lej
segek. A
nuiója kö
zenkilenc
zsidó isko
boznak. H
vállalhatj
összerceb
len követl
nos, mi ne
hogy ezt a
akadályoz
Ami
Képvisel
ségünket
szerint fo
hogy ha a
ment elé
értető kér
lamentí K
ságának t
keli megá
Az váltur
fogják ter
vényt, am
polgár va
hogy a z
badságát f
tözkedéssel
kedés is e
hogy isko
meinknek
fogja az a
zalommal
kivánságok
Vlad Au
Costaches
Dr. Fis
semmit, el
módosítás
vitásra é s
ronnak tar
latot végső
Önök csele
tásuk dikta
szeket ané
örök figye
vaslat meg
kat dezavu
Dr.
Ezután
det, amely
vasott fel.
dekességén
részletesen
A Vi
elő íróna
LEPAC
HI
HOT
ujonnan
Buzesti 3
Néhány p
Szásznyol
forttal. K
viz mind
telefon az
Nagyon
százalék
A MARN
Gye

Nagy izgalmak közepette 216 szavazattal 32 ellenében a Kamara megszavazta a kultuszjavaslatot

A Kamara elfogadta azt a módosítást, hogy a törvény csak a végrehajtási utasítással egyidejűleg lép életbe, a végrehajtási utasítás pedig csak a zsidó kongresszus meghallgatása után lép életbe

mében az állam lesz köteles a hitközségek szükségleteit kielégíteni. Ubat ez a törvényjavaslat nemcsak a zsidóságot, de az államot is megkárosítja. Annak a törvénynek az előszavában, amely 25 millió lej segélyt szavaz meg a kisebbségi iskoláknak, elismeri a szerző hogy a kisebbségi egyházak hozzájárulnak a kisebbségi oktatás fenntartásához. Ki fog a 32 zsidó liceum, 150 elemi iskola fenntartásáról gondoskodni, amelyeket ma 80 millió lej deficittel tartanak el a hitközségek. A regáti zsidó iskolák 10.700 tanulója közül 5768 tandímentes van. Tizenkilencmillió lej költség van a regáti zsidó iskolákkal és csak 3 és félmillió lejt hoznak. Ha a kormány úgy teszi, hogy vállalhatja a kulturális és szociális műösszerbbanásából származó szerencsétlen következmények felelősségét — sajnos, mi nem vagyunk elég erősek ahhoz, hogy ezt a végzetesen hibás lépést megakadályozzuk.

Amit vártunk és amit kaptunk

Képviselő urak, mi megtettük kötelességünket és önök legjobb meggyőződésük szerint fogták hátra. Mi azt hittük, hogy ha a Maniu-kormány fog a parlament elé terjeszteni egy a zsidóságot érintő kérdést, az nemcsak a Zsidó Parlamenti Klub, de az egész ország zsidóságának ünnepnapja lesz. Sajnálattal kell megállapítanom, hogy csalódtunk. Azt vártuk, hogy a szesszió végén be fogják terjeszteni az állampolgársági törvényt, amely véget fog vetni annyi ezer polgár vagabondságának. Azt hittük, hogy a zsidó tanácsok lelkiismereti szabadságát fogják biztosítani egy olyan intézkedéssel, hogy ne legyenek kénytelenek az állami iskolákban szombaton írásbeli gyakorlatokat végezni. Ez az intézkedés is elmaradt. Hiába vártuk azt is, hogy iskolai és más természetű sérelmeinknek legalább egy reszt orvosolni fogja az a kormány, amelytől teljes bizalommal és szeretettel kértük a zsidó kívánások teljesítését.

Vlad Aurél: Sajnálom, hogy nincs itt Costachescu miniszter ur.
Dr. Fischer József: Nem csináltak semmit, ellenben jöttek a kultusz törvény módosításával, amelyet a zsidó kollektivitásra és az államra egyaránt károsnak tartunk. Mi ezt a törvényjavaslatot végső energiáinkkal visszautasítjuk. Önök cselekedjenek úgy, ahogy azt belátásuk diktálja. Nem hagyhatom el a szöveget anélkül, hogy fel ne hívjam az önkégyelmét arra hogy a törvényjavaslat megszavazásával saját programjukat dezavualják.

Dr. Fischer Tivadar deklarációja

Ezután Fischer Tivadar tartott beszédet, amelynek során egy deklarációt olvasott fel. A beszédet és a deklarációt érdekességénél fogva holnapi számunkban részletesen fogjuk ismertetni.

A világ legjobb
első írónak képeit ingyen küldi meg LE PAGE, ha azonnal megrendeli.

HIRDETMÉNY.
HOTEL MARNA
ujjonnan megnyitott Bukarestben, Str. Buzesti 3. és Cal, Grivița 80. sarok.
Néhány perenyire a vasútállomástól. Száznál szoba, legmodernebb komforttal. Központi fűtés, hideg és meleg víz minden szobában. Lift, fürdő és telefon az utazó urak rendelkezésére. Nagyon mérsékelt árak. Utazók 25 százalék rabatot kapnak a tarifa után.
Kiváló tisztelettel:
A MARNA-szálloda igazgatósága.

Bucuresti-Bukarest, július 23. A kamara ma délelőtti ülésén folytatta a kultuszreform módosító javaslatának vitáját.

Hoffmann támadja a javaslatot az előző szónokok által kifejtett érvekkel. Táviratokat olvas fel, amelyek tiltakoznak a javaslat ellen és annak véleményének ad kifejezést, hogy ez a törvény a zsidó intézményeket és iskolákat súlyosan fogja sújtani.

Ezután Vlad Aurél kultuszminiszter szólalt fel, aki szerint komoly indokok készíteték a szóbanforgó javaslat benyújtására. A kultusz törvény 54. szakasza kötelezi a kultuszminisztert, hogy a törvény megszavazása után haa hónapon belül a Mózesvallás új szervezeti statutumát készítse el. A javaslat megszavazása óta egy év múlt el, tehát el kell készíteni a statutumot és ennek elkészítését célozza a törvény módosítása.

Vlad miniszter délután folytatta beszé-

dét, amelynek végén leszögezte, hogy a javaslat nemcsak hogy nincs ellentétben az alkotmányos szabadsággal, sőt éppen ellenkezőleg, annak gyakorlati alkalmazását célozza.

Ezután Tagure képviselő módosító indítványt nyújtott be, amely szerint a törvény végrehajtási utasítást csak a zsidóság kongresszusának meghallgatása után készítik el és a törvény a végrehajtási utasítással egyidejűleg lép életbe.

Leanca besszarabiai képviselő módosítási indítványt nyújt be, amely azt kívánja, hogy a zsidó kultuszra vonatkozó negyedik szakasz teljesen maradjon ki a javaslatból.

Az elnöklő Hagigan alelnök szavazásra teszi el az indítványokat, amelynek során Tagure indítványát elfogadják, míg Leancaét elutasítják. Majd szavazásra teszik fel a törvényjavaslatot. A

szavazás hihetetlenül izgalmas atmoszférába zajlott le. A képviselők odaduktak az urnák elé és izgatottan lesték az eredményt. Nagy meglepetéseket vártak, voltak egyes képviselők, akik egyenesen a javaslat leszavazásával számoltak. Ez nem történt meg, a szavazás azonban így is meglepetést hozott. A kamara 216 szavazattal 32 ellenében megszavazta meg a javaslatot, ami dokumentuma annak, hogy a Zsidó Parlamenti Klub képviselői valamint az öt szociális tá képviselőn kívül több besszarabiai és moldovai nemzeti parasztpárti képviselő is a javaslat ellen szavazott.

Ezután a kamarában Popovici be-terjesztette a vámparifa reviziójáról szóló törvényjavaslatot, melyet holnap tárgyalnak és augusztus elsején lép életbe, majd a kamara több apró törvényjavaslatot szavazott meg.

A kisenewi rendőrprefektus szombati zsidó razziaja

Magdaniuch komiszár lánccraveretett egy negyventagu zsidó kivándorló csoportot

(Kisenev-Kisenev, július 23. Az Uj Kelet tudósítójától). Nagyrománia eme legtávolabbi keleti sarkában, Besszarabiában ugylázzik a kormány minden becsületese intenciója és reorganizációs kísérletei ellenére sem akarnak a hatósági közegek hivatalos kilenzési vezetérni. Legutóbb Kisenev város polgármestere lepte meg a közvéleményt egy olyan intézkedéssel, amely országsszerte a legnagyobb felháborodást váltotta ki.

A kisenewi rendőrség Heicki rendőrprefektus rendelkezése szombaton zsidó razziazt csinált a város határában.

Magdaniuch komiszár vezetése mellett feltartóztattak a város határában egy 40 tagu zsidó munkáscsoportot is, akik közös kirándulást akartak rendezni. Anélkül, hogy a rendőrkapitány cselekedetét indokolná, a 40 zsidó munkást letartóztatta és kezükkel összekötözve vezette be a különös menetet a rendőrprefektura udvarára. Itt aztán vallatóra fogták őket, kiderítették mindannyiukat, hogy mit

kerestek a város határában. Miután kiderült, hogy békés számbeli emberek, szabadon bocsátották őket. A rendőrprefektus utasítására végrehajtott hivatalos határonnal való visszaélés vádja miatt a csoportot keltett a városban, úgy, hogy a prefektus maga is jónak látta legalább némileg indokolttá tenni különös ténykedését és kijelentette, hogy a 40 zsidó munkást azért tartóztatta le, mert azt hitte, hogy kommunista propagandisták. Az ügyben parlamenti interpellációt várnak.

Pénteken megtörténik a kormány átszervezése

A Kamara utolsó ülésén bemutatkozik az új kormány, amelynek népjóléti minisztere Ioanicescu, közlekedésügyi minisztere Boila professor lesz. Három nappal meghosszabbították a parlamenti ülésszakot

(Bucuresti-Bukarest, július 23. Az Uj Kelet tud.) A Cuvantul jelentése szerint az kormány átszervezése még a pénteki nap folyamán megtörténik. Az átszervezés módját a nemzeti parasztpárt két vezére, Maniu és Mihalache intim tanácskozásokon beszélték meg. A megbeszélések eredményeképpen Vlad Aurel, Pan Halippa és Dan Sever, akiknek tárcái a minisztériumok átszervezéséről szóló törvényjavaslat szerint megszűnnek, kikerülnek a kormányból. Ugyancsak megszűnnek Voicu Nitescu, Sever Bocu és Sauciu-Sevoianu miniszterek miniszteri megbízása is. Egyébként az összes miniszterek megtartják tárcáikat, amelyeknek élén most állanak.

Az átszervezés után a kormány névsora a következő lesz: Vaida Sándor belügyminiszter, Mironescu külügyminiszter, Mihalache földmívelésügyi miniszter, Mihail Popovici pénzügyminiszter, Junian igazságügyminiszter, Madgearu iparügyminiszter, Costachescu közoktatásügyi és kultuszminiszter, Cihosky tábornok nemzetvédelmi és hadügyminiszter.

A munkaügyi minisztérium, amelyet a jövőben népjóléti és egészségügyi minisztériumnak fognak hívni, ugyancsak új vezetőt fog kapni D. R. Joanitescu belügyi államtitkár személyében. Raducanu jelenlegi munkaügyi minisztert a kormány igen fontos külföldi misszióval bizza meg, amelynek elvégzése után berlini nagykövetté fogják kinevezni. Az egészségügyet a népjóléti tárcán belül dr. Juliu Moldovan jelenlegi egészségügyi államtitkár fogja vezetni alminiszteri rangban. A közlekedésügyi tárcára élére, amelyet most ideiglenesen Madgearu vezet, Boila Romulus professor

Lugosanu és Mirto neveit emlegetik. A végleges döntés Maniu kezébe van le-téve, aki ezekben a napokban fog az alminiszterek kinevezéséről is rendelkezni. A kormány tagjai ma délelőtt minisztertanácsot tartottak, amelyen elhatározták, hogy a parlamenti szessziót három nappal július 27-től 30-ig meghosszabbítják. A meghosszabbításra azért volt szükség, hogy a legsürgősebb törvényjavaslatok megszavazására idő legyen. A kamara utolsó ülésén a Maniu-kormány új formációjában fog már megjelenni a parlamentben.

Egy lámpa — kétféle fény

Gyakran látjuk gyermekszobában, betegszobában és kórteremben azt, hogy éjszakára a lámpát letakarják, vagy papirosba csavarják, hogy a szobában ne legyen sötétség, azonban az erős fény mégse bántsa az alvó szemét. Ezen primitív eljárás feleslegessé teszi a **TUNGSRAM OPAL-takaréklámpa**, amely tetszés szerint nagyobb és kisebb fényerősséggé állítható be. Ez a lámpa tulajdonképpen két lámpát, egy nagyot és egy kicsit egyesít magában és fehér tejfényével kellemes, szemétkímélő fényt áraszt.

Gyermeknek egészség, anyának boldogság: Höfer hintőpor-krem-szappan

SPORT

✱

A Haggibbor-serleg döntői. Szombaton és vasárnap ismét rendkívül érdekesebb eseménye lesz a kolozsvári tenisz-sport közönségének. A Haggibbor által kiírt fűziserlegért fognak megmérkőzni a kolozsvári egyesületek a NAC-al. A kiváló nagyváradi csapat, amely tavaly a KAC ifjúsági kupáját vitte el, most a Haggibbor serlegére pályázik elsőrangú esélyekkel. Erre minden reménye meg is van a váradi csapatnak, amelynek játékosai között van Zizovits Lenke is. Romániának ma legkiválóbb hölgyjátékosa, aki legutóbb az aradi versenyen legyőzte Wienerné Soós Jolánt, a magyar hölgylista második helyezettjét is. Szerelése egymagában is hatalmas vonzóerőt jelent a szombat-vasárnapi közönségnek, amelyekben a KAC, TC, Universitatea, Románia és Haggibbor szenioresapatai vesznek részt.

A hétfőn befejeződött KAC-kupával kapcsolatban kötelességünknek érezzük, hogy a Haggibbor ifjúsági játékosaival külön is foglalkozunk. Simon Enci és Radó Gyuri, valamint Wasserstrom Laci küzdöttek az A) csapatban a férfi számban. Simon Enci a legnagyobb tehetség az összes kolozsvári játékosok között és ha kellő komolyság, küzdőképesség és fegyelmeztség játékaik ma még meglévő fogyatékosait is eltüntetik majd, úgy még sokat fogjuk hallani a nevét nemcsak a város, hanem az ország határain túl is. Petrovits-sal játszott mérkőzése máris kiforrott, nagy tudású és stílusos játékost tárt elénk. Radó Gyuri stílusa még sok eszélásra szól. Viszont küzdőképessége, akaraterője Simon felé emelik, Jonescu és Szász ellen oha sem adta fel a küzdelmet, holott ellenfeleinek meccslabdái is voltak és végeredményben megnyerte ezeket az idegőrlő játékokat. Wasserstrom is a Haggibbor-gárda tehetséges ifjai közé tartozik, aki csakhamar egyenrangú rivális lesz az előbbieknél. A nők közül Mandel Klára, a kelecei kislány elmondhatta, hogy jött, látott és győzött. Elsőrangú kvalitásokat árult el és fő érdeme volt a Haggibbor sikeres szereplésében. Tréner keze majd kihozza belőle mindazt a képességet, amely így is, kellő rivalizálás lehetősége nélkül is oly frapánusul kifejlődött benne. Küzdőképessége pedig egyenesen meglepetés volt. Frenkel Katónak épp ez volt a gyengéje, pedig stílusa, tudása és tehetsége a legszebb sportkarrierre predestinálják. De a küzdéshez szív és kitartás is kell. Hermann Klári megbízható, lelkes és komoly játékos. A Haggibbor női gárdájának egyik jövő reménysége.

Elmarad a bolgár-román válogatott meccs. Vasárnap, július 28-án kellene eldöntésre kerülnie a bolgár-román válogatott futballmeccsnek. Szerencsére a bolgárok nem adtak választ a román szövetség ezirányú átiratára és így a meccs elmarad, ami örömdetes már azért is, mert a játékosok most nincsenek formában, a közönség pedig a kánikulában nem kíváncsi a futballra.

Az AAFAR Bukarestben. A bukaresti futballközpont akciót indított, hogy az országos futballbírói testület, az AAFAR, amely most Áradon székel, tegye át központját Bukarestbe. Valami igazuk van a bukarestieknek. Az aradi központ a legutóbbi időben olyan keveset dolgozik, hogy már Bukarestben van a helye a többi nemdorgozó központtal szerezve mellett. — Mindamellett valószínű, hogy az erdélyi bírák a légerélyesebb kampányt fogják a terv ellen indítani.

Országos atlétikai verseny Brassóban. Vasárnap a brassói Olimpia jubiláris versenyt rendez, amelyre meghívta az ország összes jobbnevű atlétáit, főleg a

A jelek figyelmeztetnek egy közeli izületi csusz krízisére, kétségtelen jelek

Figyelje meg

ezt a zavaros vizeletet, ezt a vörös lerakódást

a szervezetben.

hugysav lerakódásra

Tehát föltétlen szükséges kitüzni ezt a savat minden szervből, ahol lerakodott, az ízületekből, véredényekből, szívből, idegekből, májból, veséből, izomból stb., stb. és diurezist provokálni, hogy megkönnyítse kiküszöbölését.

Tehát sürgős

megtámadni a bajt a gyökereiben és eltávolítani e fenyegető veszélyeket és elejét venni az izületi csusz rendkívül fájdalmas megnyilatkozásának. Reumatizmus, szélhűdés, migrén, kólika, vesegyulladás, érelmeszesedés fenyeget, amelyeknek mindez a toxikus anyag az oka.

Késedelem nélkül lászon hozzá egy

URODONAL

kurához.

Egy szer, amely mossa a veséket, tisztítja a vért, feloldja a hugysavat.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Lembergri küldöttségeket. Remélhetőleg a brassói versenyen megmutatják atlétáink, hogy többre képesek, mint Lembergben, sőt még tanultak is a lengyelektől.

A Moravska Slavia Kolozsvárt. A szezon első nemzetközi mérkőzése mégis csak megvalósul Kolozsvárt is. A brünni Moravska Slavia látogat el hozzánk augusztus 15-én. Ellenfele a Románia csapata lesz.

Szenzációs világrekordot állított fel a Charlottenburg SC az 4x100 m-es stafétában. A német atlétikaibajnokságok utolsó napján a SC Charlottenburg a 4x100 m-es stafétában 40,8 mp-el új világrekordot állított fel. Második lett a frankfurti Eintracht 40,9, harmadik a berlini Bar Kochba csapata 42,7 mp-vel. A 4x1500 m-es stafétát ugyancsak az SC Charlottenburg 16 p. 25,9 mp. új német rekord-idő alatt nyerte és megnyerte a 4x400 m-es stafétát is 3 p. 21,8 mp. alatt.

A népszövetségi eljárás megjavítása

Irta: ANNEDE EWALD dr., az európai kisebbségi kongresszus vezértitkára

Madridban a kisebbségi panaszok népszövetségi elintézésére vonatkozólag kompromisszum jött létre. Ennek a döntésnek következménye volt, hogy a panaszok elintézését a kisebbségi probléma komplexumától elválasztották és így a probléma átfogó tárgyalása helyett csak részleges, az eljárásra vonatkozó eljárás felett határozatok meglehetősen elégtelen módon. Olyan fejlődést jelent ez, amely a probléma általános vonatkozásainak megvitatását bizonyos fokig megnehezíti.

Ami most már a Madridban dekretált változásokat illeti, úgy igazat kell adni Sir Willoughby Dickinsonnak, aki a Timeshez intézett nyílt levelében megállapította, hogy a madridi módosítások elégtelenek és a kisebbségek alapvető követeléseinek az eljárás megjavítására nézve semmilyen módon sem felelnek meg. Hogy ezt ilusztráljuk, csak arra kell rámutatnunk, hogy a kisebbségek leglényesebb követelését — a kisebbségi pana-

szok nyilvános tárgyalása — egyáltalában nem teljesítették. Mindaz, amit talán téves volna nem belátni azt, hogy a madridi vita és néhány elért eljárási módosítás a kisebbségek részére panaszos minőségükben a Népszövetséghez új helyzetet teremtett, amely a nemzetiségi csoportoknak a gyakorlati életben is bizonyos új lehetőségeket nyújt.

Kitűnik ez legelső sorban abból a tényből, hogy a hármas bizottság a jövőben nemcsak elméletben, hanem a gyakorlatban is rendelkezni fog a lehetőséggel, hogy kiegészítő információt nemcsak az államoktól, hanem a kisebbségektől is beszeresse. Erre nézve fennáll Dandurand szenátornak a tanács teljes ülésén kifejtett és Stresemann dr. német külügyminiszterrel támogatott magyarázata, amelynek jelentőségét még csak emelte az elnöknek ama megjegyzése, hogy ez a lehetőség a hármas bizottság részére eddig is fennállott. A kisebbségek hivatalos szervezetei ezáltal mindenestre

gyakorlatilag kihasználhatják azt az előnyt, hogy Dandurand magyarázatára való hivatkozással ellenvilkozataik figyelembevételét követelhetik. Az új határozattal ezenkívül a helyzet annyiban válik kedvezőbbé a kisebbségekre nézve, hogy a népszövetségi titkárság olyan esetekben, amikor a kisebbségek panaszait nem fogadják el — mint ismeretes, leginkább ez az eset fordul elő — ezt a panaszosokkal köteles tudatni. Ezáltal véget vetnek annak a méltatlan állapotnak, hogy a kisebbségek figyelembe nem vett panaszuk sorsáról egyáltalában nem értesülnek. Hetek, hónapok múltak el, míg valamilyen magánúton és sokszor a kisebbségek önérvényesítésétől való módon tudták meg az érdekeltek, vajjon a népszövetségi titkárság a panaszt elfogadhatónak és továbbíthatónak tartotta-e. Ezentul már mindenki a legrovidebb időn belül értesülni fog arról, hogy a népszövetségi titkárság mit végzett a panasszal. A panaszok formai okokból történt elutasítása esetén fennáll az esély arra, hogy megfelelően módosítsák a panaszt és újból a Népszövetség titkárságához juttassák.

A legnagyobb fontosságu azonban kétségenkívül a panaszos eljárásnak az a feljavítása, mely a jelentésnek a tanács való betérjesztését írja elő. Abban az esetben ugyanis, ha a bizottság valamely általa tárgyalt panaszt nem visz a tanács elé, az erre vonatkozó jelentést meg kell tennie a tanácsnak. Az európai kisebbségi kongresszusnak a népszövetségi tanács kisebbségi bizottságához intézett emlékirata a többiek között arra utalt, hogy a mai állapot egyik legnagyobb baja abban van, hogy a hármas bizottság, ha a szóbanforgó államokhoz intézett jegyzékeiben kimerült diplomáciai érveiből, a tanácsnak egyáltalában nem tesz jelentést, csak hogy az érdeklített hatalmáknál ne váljon ellenszenvesé. Sir Austin Chamberlain és más politikusok éppen ezekben a diplomáciai tárgyalásokban látják a panaszos ügyek elintézésének legjobb módját. Csakhogy ebben az esetben a panaszokat elnyeli a hármasbizottság irattára anélkül, hogy a tanács tagjai jelentés alapján a részükre fennálló kezdeményezés jogával élhetnének. A Madridban elfogadott változásokkal legalább a kisebbségek eme jogos követelésével kívánunk számolni.

Ami a többi javításokat illeti, úgy azoknak inkább platói jellegük van. Így elsősorban az a kívánság, hogy a szóbanforgó állam beleegyezésével a hármasbizottság munkájának eredménye lehetőleg nyilvánosságra kerüljön. Ugyanaz áll a tanácselnök jogáról bizonyos esetekben a tanácsot három tagról ötre kiegészíteni.

Idé tartozik az a határozat is, hogy a kisebbségi titkárság évenként bizonyos statisztikát tartalmazhat a panaszok számáról; hányat tárgyalt belőlük a hármasbizottság, hány került a tanács elé, csakhogy a statisztikával együtt nem szabad közölni a hármasbizottság és a tanács határozatait.

Összegezve a madridi javításokról az alábbiakat lehet állítani: nem olyanok, hogy a kisebbségek részére panaszos joguk érvényesítését biztosítanák, mert az új viszonyok között is minden a hármasbizottság jó vagy rossz hangulatától függ. Szigorúan körülhatárolt jogok helyett a jövőben továbbra is csak lehetőségekről lesz szó, mindenesetre olyan lehetőségekről, amelyek a kisebbségek harcának minden egyes esetben bizonyos alapot, felelősséget és bírási lehetőséget és nyilvánosság részéről való támogatást biztosítanak. Végeredményben ez is fejlődés és ebből a szempontokból csatlakozni kell Stresemann, Dandurand és Willoughby nézeteihez, amelyek szerint a madridi eljárási módosítások csak első és elégtelen lépésnek tekinthetők a kisebbségi panaszok eljárásának javításáért folytatott harcban.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Amerikai mintára férfiöltöny vasalás 15 perc alatt 30 Lei Czinknél, Cluj.

SZE
ésÖnne
Kina

Washington
ügyi állam
munkatárs
ország hivata
zatos hang
lem végső
feltétlenül
borut. A kü
csolában le
jelek szerin
állotta a gy
Az ameri
nap ujra ho
és japán, m
vetekkel s
kínai követ
los amerikai
a konfliktus
tusquo vissz
kínai nagy
azt hangozt
át a keleti
szág olyan
lit a régiék
és nem fogl

A j

Beszé
az a

Alkalmunk
tudásis kérdé
Európa érde
tör folytat
tor volt min
dekes nyilat

— A poli

gek, vagy in
mánya. Így
szág állásfo
közé kérdése
kurta mond
Mindent rat

Parlament
éjszakák és
azok ellenre
1. az ameri
Mellon-Bere
ung-tervezet
nali kiürítés
dást. A Mell
fogjuk fogad
liárdot fizet
Young-tervez
Mit se keljen
navidek kiür
Young-tervez
teni. Ez rövid

Ha a Poin
na jobban
mint egy kü
kor bizonyán
1929 június
ajánlatot ter
tiz eszentlei
egy hónap a
szer előlrol
komplexum
időpontban,
nek kongress
ha akarta vo
már megtört
De nemcsak
nak ez az a
Hiszen parla
bi nélkül m
ger egyezné
egy már rég
utólagos elis
szerűen aza

Női

Szerdán életbelép a Kellogg-paktum és megszűnik az orosz-kinai háború

Ünnepélyes formalitások közepette lép életbe a Kellogg-paktum. Kína és Oroszország is békülékeny hurokat pengetnek. Valószínű, hogy a háborús feszültség megszűnik

Washington, július 23. Stimson külügyi államtitkár kijelentette a sajtó munkatársai előtt, hogy úgy kína, mint orosz hivatalos részről adott nyilatkozatok hangsúlyozzák, hogy az önvédelem végső esetét kivéve mindkét fél feltétlenül elkerülendőnek tartja a háborút. A külügyi államtitkár ezzel kapcsolatosan leszögezte, hogy a jelek szerint a Kellogg-egyezmény kiadása a gyakorlat első próbáját.

Az amerikai külügyi államtitkár tegnap újra hosszasan tárgyalt a francia és japán, majd utána a kínai nagykövettel a kiszárgott hírek szerint a kínai követnek kifejtette azt a hivatalos amerikai álláspontot, hogy Amerika a konfliktus eliminálásáért esküszik a status quo visszaállítására révén képzeli el. A kínai nagykövet a megbeszélés során azt hangsúlyozta, hogy Kína nem vette át a keleti vasutakat és ha Oroszország olyan vasúti alkalmazottakat állít a vonatok helyére, akik csak vasutasok és nem foglalkoznak mással, mint a szol-

gálatokkal, Kína ez esetben visszabocsátaná orosz kezelésbe a vasutvonalat.

A londoni Daily Telegraph tudósítójának közlése szerint az amerikai kormány utasította finnországi követét, hogy utazzék Moszkvába és vegye fel a közvetlen érintkezést a szovjettal, hogy a kínai-orosz konfliktus kiküszöbölhető legyen.

London, július 23. Sanghaji jelentés szerint a nankingi kormány minisztertanácsot tartott, melyen hosszas tanácskozás után hivatalos közlést szövegezték meg. Ez a kommuniké némi változást mutat a kínai kormány magatartását illetően, amennyiben a nankingi kormány itt kijelenti, hogy a vita békés rendezése érdekében, ha Oroszország megszegné a Kellogg-egyezményt, Kína hajlandó az ügyet a Népszövetség elé vinni.

Feng marsall már ismét gondot okoz a nankingi kormánynak. Biztosra veszik, hogy háborús konfliktus esetén Feng és hívei a vörösöklöz csatlakoz-

nának, mert Fengnek így reménye volna orosz segítséggel egész Kína felett a hatalmat megszerezni.

Charbini jelentés szerint a Dzungari folyón incidensek fordultak elő. Három orosz ágyunaszád több kínai gőzöst lefogalt és legénységüket orosz oldalon internáló táboroknak adták át.

Washington, július 23. A Fehér Ház részéről hivatalos közleményt bocsátottak közre, amely részletesen ismerteti a Kellogg-egyezmény érvénybelépését proklamáló ünnepély programját. Az ünnepségen megjelenik Coolidge volt elnök és Kellogg volt államtitkár, az egyezmény 13 első szignatarius hatalmának képviselői és az utóbbi csatlakozott 26 állam diplomáciai kiküldöttei, továbbá az egész amerikai kormány, szenátorok és képviselők és a Washingtonban akkreditált diplomáciai testület teljes számban. Az ünnepségen Hoover elnök mond beszédet, mely után a megjelentek részvételével bankett következik.

A jóvátételi világbank fogja Európát kormányozni

Beszélgetés Henry de Jouvenel szenátor, volt francia miniszterrel az adósságegyezmények ratifikálásáról, a Young-tervezetről és a Rajnavidék kiürítéséről

Alkalmunk volt a francia politika aktuális kérdéseiről, amelyek ma egész Európa érdeklődését felkeltik, beszélgést folytatni Henry de Jouvenel szenátor volt miniszterrel, aki a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— A politika mindenkor lehetőségek vagy inkább a konvenciók tudománya. Így ezen az alapon Franciaország állásfoglalását az aktuális nemzetközi kérdéseken bátran abban az egy kurtá mondatban foglalhatjuk össze: Mindent ratifikálni fogunk.

Parlamentri tusk viharok átdisputált éjszakák és kormányválságok után és azok ellenére ratifikálni fogjuk sorjában: 1. az amerikai adósságokra vonatkozó Mellon-Berenger-egyezményt; 2. a Young-tervezetet, és 3. a Rajnavidék azonnali kiürítésére vonatkozó megállapodást. A Mellon-Berenger egyezményt el fogjuk fogadni, hogy ne kelljen tíz milliárdot fizetnünk augusztus elsején, a Young-tervezetet, hogy egyáltalán semmit se kelljen fizetnünk és végül a Rajnavidék kiürítését azért, mert anélkül a Young-tervezetet nem lehetne érvényesíteni. Ez röviden a francia álláspont.

Ha a Poincaré-kormány nem félt volna jobban egy parlamenti vereségtől, mint egy külföldi visszautasítástól, akkor bizonyára nem jutott volna eszébe 1929 június 28-án ártatlan arccal azt az ajánlatot tenni Hoover elnöknek, hogy tíz esztendői meddő tárgyalás után most egy hónap alatt tárgyalja le még egyszer előlrol kezdve az egész adósság-komplexum kérdését, még hozzá olyan időpontban, amikor az amerikai elnöknek kongresszus híján egyáltalán, még ha akarta volna, sem állt módjában a már megtörtént döntést megváltoztatni. De nemcsak abszurd volt kormányunknak ez az ajánlata, hanem felesleges is. Hiszen parlamentünknek minden további nélkül módjában áll a Mellon-Berenger egyezményt, melyben egyébként is egy már rég folyamatban levő fizetés utólagos elismeréséről van csak szó, egyszerűen azzal a fenntartással ratifikálni,

hogy a fizetések folyósítását számunkra a Young-tervezet teszi egyedül lehetségessé, a fizetések rendes eszközöse tehát a Young-tervezet pontos betartásától fog függeni. Ez még csak nem is a szó igaz értelmében vett fenntartás, inkább csak egy megmagyarázó záradék, teljesen hasonló, sőt kevésbé lényegbevágó annál, melyet az amerikai szenátus a Briand-Kellogg egyezményhez fűzött annak ratifikálásakor.

Ezt mindenesetre meg kellene tennünk és nagy kár, hogy Poincaré ellene van. Viszont ez azután minden, amit megtehetünk. A ratifikálás további halogatásának semmi értelme.

Hogy az Egyesült Államoknak adóssok vagyunk, az kétségtelen és ha újra alkudozni próbálunk adósságunk fölött, ezzel megkockáztatjuk, hogy az amerikaiak is visszavonják mindazokat a kedvezményeket, amelyekbe a Churchill-Caillaux, illetve az azt követő Mellon-Berenger tárgyalások folyamán belemertek.

A Young-tervezet azt jelenti, hogy Németország elismeri a mi adósságainkat Amerikával szemben a hajlandó azokat helyettünk kifizetni furcsa volna még csak föltenni is, hogy mi fogjuk megakadályozni ezek után volt ellenségeinket, hogy szövetségeseink javára fizesse nek.

A nemzetközi szakértő konferencia módot nyújtott a francia kormánynak, hogy kiterjen az augusztus elseji tíz milliárdos fizetés elől azáltal, hogy a szakértő konferencia kedvező eredményre való hivatkozással ratifikálja a Mellon-Berenger egyezményt, amely az Egyesült Államokkal szemben fennállott adósságainkat mintegy a felére csökkentette és kedvezőbb fizetési határnapokat állapított meg. Ez az egyezmény teljesen elfogadhatóvá vált abban a percben, amikor kapcsolatba került a Young-tervezettel, amely az előlrit fizetéseket Németországra hárítja át. A baj csak az, hogy mindez attól függ és csak abban az esetben áll így, ha Németország valóban ratifikálja is a Young-egyezményt. Ezáltal

Németország lett a helyzet ura: minden az ő döntésétől függ. Németország pedig félreérthetetlenül kijelentette, hogy a Young-egyezményt csak abban az esetben fogadja el, ha a Rajnavidékét haladéknél kiürítik.

Igy áll elő a szükségessége annak, hogy az antantcsapatokat a Rajnától a békeszerződésben előirt 1935 helyett már most vonjuk vissza.

Poincaré súlyosan téved, ha azt hiszi, hogy a Rajnavidék kiürítéséről ezek után még tárgyalhat Németországgal a tetszése szerint. Tudnivaló, hogy Franciaországnak miért esik olyan nehezére a Rajnavidék kiürítése. A megszállás számunkra nem a béke biztosítása érdekében szükséges Németország nyugati határain, hanem eszközül kell, hogy Németország keleti határain biztosíthassuk a békét.

A Rajnavonalat biztosítja a locarnói egyezmény, minden nagyhatalom írásos garanciája. Hanem a Németország és Lengyelország, valamint Németország és Csehszlovákia közötti szerződéseken nincs rajta sem az angol, sem az olasz ellenjegyzés: Franciaország egymaga kell hogy örökösön a béke felett Európa keletét. Nehéz suly ez rajtunk és természetesen, hogy minden eszközt fel akarunk használni, hogy megkönnyíthessük és hogy a nyugati Locarnót egy keleti Locarnóval egészíthessük ki.

Volna azonban az európai béke biz-

tosításának egy más módja is, mint a keleti Locarnó. Ha a három nagyhatalom, Németország, Franciaország és Anglia hamarosan — még a Rajnavidék kiürítése előtt — aláírna a Népszövetség által javasolt általános és nemzetközi döntőbíróági szerződést, amelyhez mindaddig csak Belgium és Svédország járult hozzá, akkor bizonyára csatlakoznának e nemzetközi egyezményhez rövidesen a többi államok is és akkor nem Franciaországra egyedül hárulna a feladat, hogy Közép- és Kelet Európában örökösön a területi „status quo” s ezzel a nemzetközi béke fenntartása felett. Akkor könnyű szívvel hagyhatnók el a bajnát.

Egyebekben mindennél általánosabb jelentőségű, hogy a világtörténelmi fontosságú kérdés elő állított nemzetközi szuverén bank eszméjének felvetésével, mert ez nem kevesebbet jelentene, mint a világpolitika korlátlan alárendelését a pénzügyekkel szemben.

Gyakori panasz, hogy a gazdasági érdekek teljesen eluralkodtak a politikán: nos, a pénzemberek most bosszút állanak ezért, mert ők viszont az egész gazdasági életet a bankokrácia igájába hajtják.

Ha megvalósul a nemzetközi szakértőkonferencia álma, akkor a világbank lesz a modern állam akropolisza, a pénzemberek lesznek az igazi államépítők, a politikai kormányzat egyszerű pallérrá törpül és az államépítő pénzember szigorú ellenőrzése alatt áll. „A nemzetközi Bank jogkörét nem volna helyes korlátozni” — mondja a szakértő tanács véleménye — „a Bank szervezete legyen teljesen mentes a politikai hatalom befolyásától”. Más szóval azt jelenti ez, hogy a Bank ellenőrizze az összes kormányokat, de a Bankot ne ellenőrizhesse semminő kormány! Eddig volt egy nemzetközi szuverén testületünk: a Jóvátételi Bizottság; ezt most lefejezi a szakértők ajánlata a Bank érdekében: a Bank uralkodik a földtekén.

A „nemzetközi hitel” válik irányadóvá az egész politikában s ez nagy meglepetéseket hozhat mindnyájunknak: mert a legszabadabb nép is szolja ma már, ha nincs elegendő hitele a nemzetközi pénzpiacra. De ha ez új világban, melyet a szakértők megállapításai vezetnek be, a jó hitel a nemzeti szabadság előfeltétele, hozzá kell tennünk viszont, hogy az ilyen szabadság is nagyon viszonylagos, mert össze kell majd ezt egyeztetni az illető államnak a Világbanktól való függő helyzetével.

És végül — fejezte be nyilatkozatát Henry de Jouvenel — nem volna érdektelen tudni, hogy ezt a nagy Világbankot valójában ki fogja kormányozni? A hét nagy jegybank lesz az igazgató tanács; ők fogják megválasztani az elnököt. Jó volna tudni azonban, hogy ez az elnök, aki maga is valamely nemzethez tartozik, minő garanciát adhat majd a maga pártatlanságára vonatkozólag. Mert jól gondoljuk meg, ha mindez valóra válik: ez az elnök lesz Európa diktátora. Helyesebben vezérigazgatója egy fantasztikus pénzintézetnek, melynek cége: Európa és Társa Részvénytársaság.”

— Román, angol, francia, német, olasz, szláv fordítások, levelek, kérvények, tudományos, irodalmi és gazdasági cikkek. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel fordítóiroda. Str. Memorandului 9.

Blatt harisnya és kötött áruházában az elárusítás tovább tart.

Blatt, Fötér 13.

Női és férfiruhákat vegyileg fest, tisztít Unió Cluj

4 nap 18 óra és 17 perc alatt szelte át a Bremen az oceánt

A Bremen legközelebbi útján saját rekordját is meg akarja javítani

Berlin, július 23. Newyorki jelentés szerint a Bremen óriásgőzös 4 nap, 18 óra, 17 perc alatt jutott át az óceánon, aludtva a kék szalagot a Mauritania angol gőzöstől, melynek eddigi rekordideje 5 nap, 2 óra és 30 perc volt. A hajó érkezését megelőzően ötszáz kilométerrel az amerikai part előtt a Bremen fedélzetéről repülőgép emelkedett a magasba a hajó sürgős postájával s a repülőgép

szerencsésen földet ért Newyork repülőterén.

Newyork, július 23. A sajtó nagy cikkkel méltatja a német Bremen nagy-szerű teljesítményét. Az angol hajózás egyik kimagasló egyénisége a lapok részére adott nyilatkozatában kiemeli, hogy a németek becsületesen és teljesen sport-szerűen hódították el az angoloktól az óceánjáró ut rekordidejét.

Az utasok kijelentették hogy az ut alatt mindvégig a legkitünőbbben érezték magukat, tengeri betegséget senki sem kapott.

A Bremen kapitánya a lapoknak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy az óriásgőzös gépei harminc csomó sebesség elérésére képesítik a hajót s így reménye van, hogy legközelebbi útján a Bremen saját rekordját újra megjavítja.

Harmincmilliárd lejt ajánlott fel Ford Románia uthálózatának rendbehozatalára

(Bucuresti-Bukarest, július 23. Az Uj Kelet tud. Bukaresti tudósítónk jelentése szerint a román kormány a Ford-művek részéről a napokban egy 30 milliárd lejes kölcsönajánlatot kapott. A kölcsön folyósításának kiszivárgott hírek szerint két feltétele van. Egyrészt a Ford-művek koncessziót akarnak kapni a román kormánytól az utépítési munkálatokra, másrészt viszont a kereskedelmi termékek részére kereskedelmi száad zónát kérnek.

A kölcsönajánlat mindenképpen szenzációja a romániai gazdasági életnek. Az ajánlat megett tulajdonképpen az amerikai nagy motorgyárak hatalmas gazdasági harcra húzódik meg, akik egy

formán szeretnék maguk részére biztosítani az eddig még teljesen kihasználatlan balkáni és általában a keleti piacot. Ebben az irányban a világ egyik leghatalmasabb trösztje, a General Motors Company tette meg a kezdő lépéseket, amennyiben szabad zónát kért motortermékei részére, cserében pedig rendkívüli előnyöket biztosított volna a román kereskedelemnek. Amennyiben a román kormány a General Motors Companyval kötötte volna meg a szerződést, az egyet jelentett volna azzal, hogy jó időre biztosítva lett volna a tröszt részére az egyeduralom az itteni piacokon. Csak természetesen tehát, hogy ez az ajánlat azonnal mozgásba hozta a másik

nagy amerikai motorgyár a Ford-művek egész vezérkarát is, akik üzleti érdekeiket veszélyeztetve látva, egy még előnyösebb ajánlatot nyújtottak be a román kormánynak, amennyiben ha szabad zóna s utépítési koncesszió ellenében 30 milliárd lejes kölcsönt ajánlottak fel. A rendkívül kedvező feltételek mellett felajánlott kölcsönt, ma reggel 8 órakor vette tárgyalás alá a minisztertanács és ha közben új ajánlat valamely konkurens vállalatától nem érkezik valószínű, hogy a kölcsönajánlatot a fenti feltételek mellett a kormány elfogja fogadni. Hogy is mondja a klaszikus közmondás: Inter duos litigantes tertius gaudet...

Averescu tábornok megkezdte „kormánybuktató” kampányát

(Bucuresti-Bukarest, július 23. Az Uj Kelet tudósítójától). Averescu tábornok elérkezettnek látta az időt, hogy a porondra lépjen. Első lépésként egy hatalmas manifestumot bocsátott ki „az ország választóihoz”, amely komoly aggodalmmal kellene eltöltse a kirányt, ha nem volna mindenki tisztában azzal, hogy az országos néppárt már régen szűk baráti körre zsugorodott össze. A manifestum egyébként így hangzik:

Az ország választóihoz!
Nyoké hónappal ezelőtt a korona és a választótestület többségének bizalmából a nemzeti parasztpárt jutott kormányra. Ez a párt azonban teljesen felkészületlenül bizonyult arra, hogy a mai körülmények között az országot kormányozza.

Anélkül, hogy hivatkoznánk azokra az ígéretekre, amelyekkel ez a párt a választókat félrevezette és amely ígéretek nem tudta és nem fogja tudni betartani: konstatáljuk, hogy a közvéleményben mind-egyre nő az a meggyőződés, hogy az ország helyzete javulás helyett napról-napra rosszabbodik.

A megkötött kölcsön ellenére a gazdasági krízis az ország lakosságának minden rétegére egyforma sullyal nehezedik. A parlament által megszavazott új

adók túlterhelik a polgárság teherbíróképességét, hitelünk pedig ugyanakkor külföldön teljesen tönkrement.

Egy kétszínű gazdasági politika háttér mögött a közpénzek preládiája egyre tart. A hozzá nem értő törvénykezések következtében összeomlik az a biztos alap, amelyen politikai és társadalmi berendezkedésünk nyugszik.

A kormány által a törvénykezés két háza elé beterjesztett közigazgatási reformtervezet nyílt merénylet a nemzeti egység ellen és épen azért mindazok, akik román lélekkel karolták fel a nagy szent nemzeti ügyet, egyformán nem tudják elfogadni ezt a törvényt.

A néppárt, miután megtette a szükséges lépéseket a megszavazás megakadá-

lyozására, elhatározta hogy szakítani fog a mostani kormánnyal és a parlamentből való kivonulásával egyidejűleg a közvélemény felvilágosítása által meg fogja kezdeni a harcot annak érdekében hogy egy órával hamarabb tegyen pontot a mai kormányzás forradalmi munkássága után, amely, ha erővel közebe nem lépünk, az oroszországi kaoszhoz fog bennünket vezetni.

Elődeink a rend országát hagyták ránk, nekünk pedig, miután kiterjesztettük határait, köteleességünk, hogy utódainknak ismét egy rendszerető országot hagyjunk.

Meg fogjuk tenni ezen köteleességünket, bármilyen nehézségekbe is ütköznek a hozzá nem értő kormány részéről.

Németországban hóviharok és nyári zivatarok tombolnak. Berlinből jelentik: Németországban több helyütt hó-zivatarok voltak. Schleswig-Holstein déli részében a villám egy közönséges iskolába esapott be. Az iskola kigyulladt, pégett. A délkeleti részen felőra alatt harminc villámcsapás volt. A mezőkön az állatállományban a villámcsapások károkat okoztak. Több szarvasmarhát a villám halálra sujtott. Északfranciaországban is zivataros volt az időjárás, de a viharok elmúltával a hőmérséklet a hűvösebb tengeri levegő hatására alászállott.

Borzalmas hármás öngyilkosság Budapesten. Budapestről jelentik: Egrí Albert debreceni pékmeszár Deák Jánosné asszonnyal és ennek leányával Budapestre jött azzal a szándékkal, hogy megélhetést Budapesten találnak maguknak. Nem kaptak munkát és efelélti elkészeredésükben elhatározták, hogy megválnak az élettől. Egyik budai kis koreszmából jövet Egrí a Lánchidon bedobta a Dunába Deákné leányát, Rózsikát, majd ő maga is rögtön utána vetette magát. Az asszonyt öngyilkossági szándékában sikerült megakadályozni. A mentőcsónak személyzetének Egrit sikerült kimentenie, de a leányt nem talál-

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő, Str. Lipszani 91.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Vészfék és ötezer lej egy csokért
Bukarestből jelentik: Stroescu Petre bustenii váltókezelő tegnap Bukarestből hazautazott. A vonaton hűvesen udvarolni kezdett egy fiatal asszonnyal, aki a vészfék miatt esőködt. Az asszony meglátta a vészféket, mire a vonat megállt. Nagy botrány tört ki Stroescu a legközelebbi állomáson, ép Busteniben felelőségre vonták le 5000 lej bírságra ítélték. A váltókezelő ellen a vasút is fegyelmet eljárást indított.

A Deutsche Allgemeine Bank igazgatója Bukarestben
Bukarestből jelentik: Jéguaip Bukarestbe érkezett Krager a Deutsche Allgemeine Bank igazgatója. Az intézet részt vesz a mezőgazdasági hitelintézet alakításában. Krager azonnal érintkezésbe lépett Megarddal, a francia intézet kormányzóhelyettesével, valamint a földművelésügyi minisztérium szakembereivel.

Villamosíjják a Bukarest-brassói vasutvonalat
Bukarestből jelentik: Madgearu közlekedési miniszter tegnap a kamara elé terjesztette a bukaresti Dunacsatornáról, továbbá a Bukarest-brassói vasutvonal villamosítására szóló törvényjavaslatot. A javaslat szerint Bukarest város tanácsa felhatalmazást kért, hogy szerződést kössön Leonida mérnökkel és egy román angol svájci konzorciummal, amelynek élén a British and Foreign Utilites Development Corporation áll. A szerződés 50 évre ad koncessziót a vállalatnak, amelynek beruházásai azután az állam tulajdonába mennek át. Bukarest város és a vállalat által létesítendő közművek részvényjársaságot alakítanak a villamos hálózat kibővítésére és a villamos áram megosztására. A vállalat kötelezi magát a Bukarest-brassói vonal elektifikálására is.

Sorezi rendőrség
A rendőrség nap óta mi tékes tárgyból előbb pénz, majd gyűrűt lopt miszár, a konstatálta tárgyak szűnnek el a mozasz után hogy a lopt Paul Koein vette el, aki csal nyitott mint százezer gának. Ez

Füldőre, nyaralóhelyekre utazó előfizetőinket felkérjük, közöljék pontos címüket a kiadó-hivatallal, hogy az Uj Keletet főnnakadás nélkül küldhessük.

A munkaszüneti törvény nem lesz hátrányos a kereskedelmi alkalmazottakra.
Bukarestből jelentik: A kereskedelmi alkalmazottak küldöttsége tegnap kihallgatáson volt Manu miniszterelnöknél és tiltakozott a vasárnapi munkaszüneti törvény megváltoztatása ellen. A miniszterelnök megnyugtatta a küldöttséget, hogy a törvényt semmi esetre sem fogják az alkalmazottak hátrányára módosítani.

Vérszegény, sápadt, étvágytalan, legyengült és állandó fejfájásban szenvedők ne használjanak mást, mint a dr. Földes-féle Ferral Vastáplikört, mely elősegíti a vörösvérsejtek képződését, kitűnő étvágyat idéz elő és ennélfogva a legjobb bíráló szer. A betegot, gyengédkedőtt erőssé és életvidammá teszi, a munkakövet fokozza; vérszegény nőknél a havi-bajt szabályozza és a görcsös fájdalmakat megszünteti. Vérszegény, sápadt, sovány gyermekeket meghizlalja; vérszegény, gyenge férfiaknak erőt ad. Egy kurára hat íveg szükségős. Postán, utánvétellel megrendelhető dr. Földes gyógyszerjára és vegyszerei laboratóriumából Arad, Strada Eminescu 21. Egy íveg ára 95 lej. Hat íveg rendelésénél postai díj nem lesz számítva.

Figyelem!!
Baranyai György
alsóíró cserép-kályha gyárának
lerakata és központi irodája
Brassó,
Vasut-utca 53. szám,
a vámmal szemben.
Legszébb kivitel!
Jyári árak!

LEGUJABB MODELLEK!
LEGSZÉBB SZINEK!

Szonda, 1929 július 24.

Még
hasz
tak a rabe
yény élyb
elő az első
törvényt
egy ösvony
akia tízann
éves kiscia
dolgozatjál
tak rendez
feljelentés
bírósg az
fonta, loán
résre idlté
lóják máln
a lány vas
részolga
a rendőség
rabszolga
tarában
találtak
zolt, a fiuk
közik a rak

Megke
Bukarestből
tisztviselői
egy főtítka
rost, két g
törvényhoz
viselőt épít
talajtol szm
nokot és a
igazságot
irónóje
építéssel

Sorezi
rendőség
vele preiek
A rendőrs
nap óta mi
tékes tárgy
ból előbb c
pézt, majd
gyűrűt lopt
miszár, a
konstatálta
tárgyak sz
tűnnek el a
mozasz után
hogy a lopt
Paul Koein
vette el, aki
csal nyitott
mint százeze
gának. Ez

A kane
pülőgéppel
indított há
treálból jele
pusztítása
kormány h
deseket lépi
hogy a Sze
feljárték an
nek ki, rept
motorosnak
a feladap
meg a halál
dag oblot a

DEVIZA

Zürich	---
Newyork	---
London	---
Páris	---
Milano	---
Prága	---
Budapest	---
Belgrad	---
Bukarest	---
Vasó	---
Bécs	---
Berlin	---

Közgazdaság

Jelentés a nemzetközi fapiac helyzetéről

Lányha üzletmenet jellemzi a piacot

(Uj. Kolozsvár, július 23. Az Uj Kelet tud.) A nemzetközi fapiac állásáról kimerítő, bő adatokat tartalmazó cikk jelent meg a Bécsben megjelenő „Internationale Holzmarkt” című szaklapban. Ennek a híradásnak nyomán közöljük a következőket:

Általában a nemzetközi fapiacon semmi rendkívüli jelenséget nem tapasztalhatunk. Az üzletpörgetések a legtöbb országban rendszeresen folynak. Az építkezési ipar fellendülése néhol a kereslet élénkségét vonja maga után. Az egyes országokban különben a következő a helyzet:

A skandináv piac az eladott fa-árak elszállításiával van elfoglalva. A kikötőkben a raktárakban felhalmozott áruk leszállítása körül folyik a munka; ez azonban nem képez akadályt újabb francia, belga és holland szerződések megkötésére. Az Anglia felé irányuló kivitel változatlanul tartja a régi kurzusát. Ugy látszik, hogy az angolok az orosz áruval szemben előnyben részesítik a skandináv fát. Különben Finnország kivitele hatalmas előretörést mutat a svéd piaccal szemben.

Az angol piac különösen a fabehozatalban élénk. A megindult építőipar és a közmunkálatok hatalmas faigényét emésztenek fel, a helyi piacokon egyre több kővetést könyvelnek el, a raktárakban felhalmozott áruk érezhetően fogyófélben vannak. Ez magyarázza meg, hogy Anglia az orosz fan kívül miért oly jó piaca a skandináv, sőt az amerikai fanak is.

A francia piacot ugyancsak az építőipar fellendülése okozta élénkség dominálja. A fabehozatal egyre nagyobbodik, az utóbbi időben jelentős francia-skandináv kötések jöttek létre. A kö-

zépeurópai országok mindent elkövetnek, hogy az utóbbi időben elvesztett francia piacot újra meghódítsák.

A holland piacot a skandináv fa dominálja. A közeljövőben leszállítandó mennyiség valószínűleg túl fogja terhelni a holland raktárakat.

A svájci fapiac, amely eddig elsőrendű reputációjának örvendett, igyekszik előbbi helyzetét megtartani. A különböző kantónok nagymennyiségű fát emésztnek fel; legnagyobb része az építőipar részére van fenntartva. Ausztriából különösen nagy mennyiségben importálják a fát.

A német piacon egyelőre semmi javulás nincsen. A fapiac helyzete a birodalom különböző provinciáiban szerűen változik. A nagyobb városokban finandialis okok miatt az építkezés stagnál. Ennek kihatása a fapiacra is erősen érezhetővé vált.

A német piac eme stagnálását leginkább a Németországgal szomszédos országok érzik meg. Ausztria például kénytelen új piacokat keresni magának. Magyarország és Olaszország felé Lengyelország kénytelen leszállított áruval készletét piacra dobni.

Románia és Jugoszlávia, a két hatalmas fajtermelő országnak meg van az az előnyük, hogy biztos piacuk vannak egyes országokban, amelyeknek szükségük lehet magukra állandó jellegű. Jugoszlávia az egyelőre aktív olasz piacot uralja, míg Románia a Földközi tenger partjain levő országokat dominálja.

Ami Spanyolországot illeti, ennek piaca Jugoszláviától és Romániától függ, azonban nagy szerepet játszik a Skandináv állam is.

Agrárválság fenyeget az egész világon

Berlin, július 23. — Teodor Tautzen, volt német birodalmi miniszterelnök, kiváló agronómus, a napokban magához kérepte a sajtó képviselőit, hogy ismeresse előlük a németországi agrárkrisist. „Mindenekelőtt meg kell állapítanunk, — mondotta Tautzen — hogy a krízis gyökerei visszanyulnak a háborúba és a háborút követő évek bajaiba. Az európai országok lakói 1914 óta még nem jutottak abba a helyzetbe, hogy feljavíthatták volna vágárló képességüket. Az elmúlt télen Európában 20 millió keresetlenül ember élt. Nagyon jól tudjuk, mi jelent ez az agrártermékek produkciója szempontjából. Minden józan ité-

léti mezőgazda legszívesebben feljavítaná duplájára a munkásság fizetését, ha tudná, hogy a mezőgazdasági termékeket jól el tudja helyezni. Ez azonban, fájdalom, nem történhet meg, mert a mezőgazdasági üzemek még mindig nem tudták kiheverni az elmúlt évek katasztrófáit. Az elmúlt 15 évben Európa és Amerika legjobb gazdaságai közül egyszerűen eltűnt a legjobb állomány és még mindig nem tudjuk, vajjon a morális erők képesek-e pótolni az állati energiákat. Az agrárkrisist legelőször és legjobban Dánia és Hollandia fogja legyőzni, azon egyszerű okból, mert ezek az országok nem szenvedték végig a háborút.”

„Nagy hiba volt, hogy a balkáni országokban a nagybirtokot minden át-

menet nélkül megsemmisítették és szerveztek kezükbe adták a földet, (am minden körülmények között még jó ideig esőkkenteni fogja a termelést. Az Egyesült Államokban és Kanadában is agrárválság van és saját tapasztalataim alapján állíthatom, hogy az Unió krízise nagyobb, mint a német agrárkrisis. Az Egyesült Államok néhány országában az a helyzet, hogy nem lehet munkásokat kapni és a farmerek gépeikkel csak annyit tudnak feldolgozni, amennyit kitélik az egyes családok erejéből és munkakedvélből. Ehez járul az árak esőkkentése, amit a várnok nem védenek.”

„Az agrárkrisist csakis internacionális egyezmények útján lehet megoldani. A Népszövetség feladata lesz ezzel a világméretű problémával foglalkozni.”

Az első félévben passzív volt a csehszlovák külkereskedelm mérlege. Prágából jelentik: Az állami Statisztikai Hivatal most közzétett adatai szerint a június hónapban behozott áruk értéke kerekén 1745 millió korona volt, az előző évi 1388 millióval szemben, míg az áru kivitel 1643 millió volt az 1928. évi 1028 millióval szemben. Ezek szerint tehát a csehszlovák külkereskedelmi mérleg június hónapban kerekén 102 millió korona passzívvá vált. A kereskedelmi mérleg passzívvá a január-június időszakban kerekén 626 millió korona, az előző évben a június mérleg kerekén 270 millió aktívummal, a január-június időszak pedig kerekén 770 millió aktívummal zárult. A június mérleg passzivitásának oka elsősorban a megnövekedett nyersanyag-, készáru- és élelmiszerbehozatalban keresendő.

A pénzügyminiszter új monopólium-törvényt készít elő. Popovici pénzügyminiszter új monopólium-törvénytervezetet nyújtott be a kamarában, amely a régi államjövődéki törvény néhány paragrafusának megváltoztatását tartalmazza. E törvény súlyos büntető szankciókat tartalmaz mindazok részére, akik valamilyen módon az állami monopóliumok érdekeit megsértették. Van a törvénynek egy rendelkezése, mely a dohánytermékek körében nagy felháborodást váltott ki. Ez a szakasz úgy rendelkezik, hogy a dohánytermelő, aki nem teljesíti teljes erővel a dohányültetvényét, a dohánynyal bevett terület után négyzetméterenként 200 lej fog fizetni.

Augusztus elsején életbelép az új vám tarifa. Az utóbbi napokban olyan hírek terjedtek el, mintha Madgearu kereskedelmi miniszter és Popovici pénzügyminiszter között ellentétek merültek volna fel a vámtarifa kérdésében és ezért az egész törvénytervezetet revizió alá vették. Az Argus híradása szerint ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak. A vámtarifa tervezete a napokban a legfőbb törvényelőkészítő tanács elé kerül, s ahogy a tanács megadja hozzájárulását, azonnal parlament elé terjesztik, úgyhogy a törvény augusztus elsején feltétlenül életbelép.

Augusztusban megkezdődnek a román- lengyel kereskedelmi tárgyalások. Bpkarestből jelentik: Augusztus 7-én indult el Varsóba a Románia és Lengyelország közt megkötendő kereskedelmi szerződés perfektálása céljából a román delegáció. A kiküldött bizottság elnöke az ipar és kereskedelemügyi minisztériumnak a főtájkára, dr. Ene Ernő professzor, tagjai Ing. Popescu iparügyi igazgató, D. Constantin, a vámtarifák igazgatója, a földmívelésügyi minisztérium részéről Cristu és Elian Marinescu, a CFR vezérigazgatója részéről pedig Micleseu. Részlet fognak megenni a tárgyaláson A. Smutni, lengyelország bukaresti kereskedelmi ataszja és Corneliu Balacescu, Románia varsói ataszja. A tárgyalások augusztus 10-én fognak megkezdődni és legfeljebb 4-5 napig tartanak.

Még mindig vannak Kirában titkos rabzolások. Londonból jelentik: Hongkongban 1929-ban törvényt hoztak a rabzsolás keskedés ellen. A törvény életbe lépésétől óta most fordult elő az első olyan bűnügy, amikor ezt a törvényt alkalmazni is kellett. A vádlott egy örvényasszony és a leánya voltak, akik bizonyos okbólért egy tízannyéves kisgyermek vásárolták a azt odahaza dolgozóitól: ültették-verték s nem adták rendszeresen enni. Egy misszionárius feljelentésére rendőrkézre kerültek s a bíróság az idősebb asszonyt két és fél hónapra, leányát pedig 10 font pénzbüntetésre ítélte. A házkutatás során megtalálták náluk a véleli szerződést, amelyet a lány vásárlása alkalmából kötöttek a rabzsolókereskedővel. Ennek alapján a rendőrségnek sikerült letartóztatni a rabzsolókereskedőt. A kereskedő „raktarabara” 10-12 fiatal leányt és fiataltalált. A lányok ára 15-20 font között, a fiúk ára 20-25 font között változik a rabzsolókereskedőnél.

Megkezdtek a tisztviselők leépítését. Bukarestből jelentik: A képviselethez tisztviselői közül tegnap elbocsátottak egy főtitkárt, egy titkárt, két könyvtárost, két gépíróasszonyt. A kamara törvényhozás igazgatóságánál hat tisztviselőt elbocsátottak. A számviteli osztálytól szintén elbocsátottak két hivatalnokot és a gyorsírók csoportjának igazgatóját két ellenőrt és három gépíróndőt. A kamara költségvetését a leépítésekkel felmúllo lejjel esőkkentették.

Sorozatban betöréseket követett el a rendőrség egyik alkalmazottja a csernovi prefektúrában. Csernoviából jelentik: A rendőrprefektúra irodájából néhány nap óta mindentelán eltűnt egy-egy értékes tárgy. A rendőrigazgató szobájából előbb egy revolver és 600 lej készpénz, majd egy huszszor lejt érő aranygyűrűt loptak el. Közömben Pr. Lici komisár, a kiházasí igazgatóly vezetője konstataálta, hogy a talált és gazdátlan tárgyak szekrényből titokzatos módon tűnnek el értékes holmuk. Hosszas nyomozás után a rendőrség megállapította, hogy a lopásokat, illetve betöréseket Paul Kocuriov rendőralkalmazott követte el, aki a házában szobákat alkulesal nyitotta fel és betöréseivel több mint százszor lejtnyi összeget szerezett marának. Letartóztatták.

A kanadai kormány bombákkal, repülőgéppel és ötven motoros csónakkal indított háborút a delfinek ellen. Montrealból jelentik: Hogy a delfinek halászlésztása ele szűnjen, a quebeci kormány háborúkat is beállított. Elhatározták, hogy a Szent Lőrinc-öbölbe bombákkal feljuttatják motoroscsónak flottát, küldenek ki repülőgépkíséretet. Az ötven motoroscsónakból álló hajórajnak az lesz a feladata, hogy bombákkal szabadítsa meg a halállományban rendkívül gazdag öböl a delfinek pusztításától.

TÖZSDE

Valutapiac 1929 július 23 (Rader)

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	324250-324250	—	—	49150	324250	1103250	13676	65005	192450
Newyork	16975-16875	51975	5197250	250020	16875	57340	71130	3377	—
London	81675-81675	25200	252025	12393	81675	2780	314875	161750	48481
Páris	659-659	20340	203450	—	659	224850	2781	13210	39125
Mitano	88150-88150	2720	2720	13380	88150	3000	3717	17672	523125
Prága	49950-49950	1590	159050	—	49950	169350	210475	—	296
Budapest	9060-2975	9060	9065	—	2975	—	12384	58875	—
Belgrád	2975-2975	91275	91275	—	2975	1007	124862	5932	176
Bukarest	—	309	30850	1515	—	840	42150	200350	59
Varsó	1905-1905	582750	582750	—	1905	642750	7969	37975	—
Bécs	236750-236750	7306	730750	—	236750	805950	—	47435	—
Berlin	4018-4018	12382	1238250	—	4018	1306890	10938	80480	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 30850, Páris 1515, Budapest 34825, Bécs 422, Prága 208

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

